

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 135/2024

ΔΕΚΑΕΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ 2024-2033

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ), ασκώντας τις εξουσίες που της παρέχουν οι περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμοι του 2021 έως 2023 καθώς και η Ρυθμιστική Απόφαση Αρ. 03/2022 (ΚΔΠ 107/2022) «περί Θέσπισης Βασικών Αρχών για τη Διαμόρφωση του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς», ενημερώνει όλους τους ενδιαφερόμενους ότι κατά τη Δημόσια Διαβούλευση Αρ. 06/2023 του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου που αφορά τη Προτεινόμενη Έκδοση του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2024-2033 και η οποία διήρκησε από τις 9 Δεκεμβρίου 2023 μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 2023, υποβλήθηκαν έξι σχόλια.

**ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ
 ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΔΠΑΣΜ 2024-2033**

Διαβούλευση Αρ.: 06/2023

Πίνακας Σχολίων Αρ.: 1

Ενδιαφερόμενος	GreenFin Energies Troulloi LTD		
Α/Α Σχολίου:	1	Ημερομηνία Υποβολής:	15/12/2023
Αρ. Παραγράφου Πρότασης ΔΠΑΣΜ	Έργο 94 - Νέος Υποσταθμός Αβδελλερό		
Σχόλιο Ενδιαφερόμενου	<p>Ο υπό αναφορά υποσταθμός θεωρείται και είναι αρκετά προχωρημένο έργο, σε σχέση με άλλα, καθότι ο σχεδιασμός του εξ' όσων γνωρίζουμε έχει προχωρήσει, ενώ έχει εντοπιστεί (ίσως και ενοικιαστεί) ο χώρος ανέγερσης μετά από επίπονη εργασία του πρώτου ενδιαφερομένου παραγωγού. Η ομαδοποίηση του έργου με τους υποφαινόμενους επενδυτές και ακόμη έναν, αυξάνει τη σημαντικότητα του έργου και επιτρέπει την συνέργεια για γρηγορότερη ολοκλήρωση. Επίσης ΔΕΝ πρέπει να προαποκλείεται το ενδεχόμενο απευθείας εμπλοκής των επενδυτών στο σχεδιασμό /κατασκευή του Υ/Σ δεδομένης της τεχνογνωσίας που αυτοί φέρουν και τη δυνατότητα ενεργοποίησης εξειδικευμένων οίκων του εξωτερικού, ως η πρότασή μας προς το αρμόδιο Υπουργείο Ενέργειας που αντέδρασε θετικά</p>		
Πρόταση Ενδιαφερόμενου	<p>Πρόταση της GreenFin Energies Troulloi είναι όπως σε συνεργασία με τους τρεις ενδιαφερόμενους παραγωγούς που κατέχουν ήδη άδειες κατασκευής φωτοβολταϊκών πάρκων (που θα συνδεθούν στον εν λόγω Υ/Σ) επισπευθεί ο προγραμματισμός για έναρξη έργων εντός το αργότερο το 2025 και με ορίζοντα ολοκλήρωσης / σύνδεσης το 2026, με εμπλοκή της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και αξιοποίηση της τεχνογνωσίας των επενδυτών / κατόχων των αδειών.</p>		
Θέση ΔΣΜΚ	<p>Ο ΔΣΜΚ εκπονεί το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς (ΔΠΑΣΜ) και τα περιλαμβανόμενα Έργα Μεταφοράς υλοποιούνται από τον Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς (ΙΣΜ) που είναι Βασική Ρυθμιζόμενη Δραστηριότητα της ΑΗΚ. Με την ένταξη του εκάστοτε Έργου στο ΔΠΑΣΜ ο ΙΣΜ εξουσιοδοτείται στην ουσία να αρχίσει τις σχετικές μελέτες και τις διαδικασίες αδειοδότησης. Ο απαιτούμενος χρόνος για την εξασφάλιση των αδειοδοτήσεων και για την ολοκλήρωση των εργασιών των Έργων Μεταφοράς ενδέχεται να διαφοροποιηθεί ανάλογα με τις περιστάσεις και τις επικρατούσες συνθήκες στο Ηλεκτρικό Δίκτυο καθώς και σε συνδυασμό με τον προγραμματισμό άλλων σχετιζόμενων έργων της Πολιτείας. Τα προγραμματιζόμενα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης των Έργων του</p>		

	<p>ΔΠΑΣΜ αναθεωρούνται σε ετήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη τα υπάρχοντα δεδομένα και τις οποιοσδήποτε πιθανές εξελίξεις, με βασικό γνώμονα τις ανάγκες του Ηλεκτρικού Συστήματος ως προς την ασφάλεια και αξιοπιστία της λειτουργίας του. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, το χρονοδιάγραμμα ενδέχεται να επιστευσθεί ή να καθυστερήσει ανάλογα.</p> <p>Σε αρκετές περιπτώσεις η υλοποίηση των Έργων εξαρτάται και από άλλους φορείς πέραν του ΔΣΜΚ και του ΙΣΜ που είναι Βασική Ρυθμιζόμενη Δραστηριότητά της ΑΗΚ. Κατά συνέπεια ο ΔΣΜΚ δεν μπορεί να δεσμευτεί για το έτος ολοκλήρωσης των Έργων του ΔΠΑΣΜ.</p> <p>Σε σχέση με το σχόλιο για το ενδεχόμενο απευθείας εμπλοκής των επενδυτών στο σχεδιασμό /κατασκευή του Υ/Σ, αυτό δεν προ αποκλείεται. Με βάση το Πρωτόκολλο Συστήματος Μεταφοράς μεταξύ ΔΣΜΚ-ΙΣΜ και τις υφιστάμενες διαδικασίες σύνδεσης που εγκρίνονται από τη ΡΑΕΚ, μετά από έγκριση της ΡΑΕΚ, ο Αιτητής δύναται να αναλάβει την κατασκευή του Υποσταθμού Εισόδου (έργα Πολιτικού Μηχανικού και ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός) υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.</p>
Πρόταση ΔΣΜΚ	Ο ΔΣΜΚ θα παρακολουθεί την εξέλιξη των έργων και θα ενεργεί υποβοηθητικά όποτε υπάρχει δυνατότητα.

Ενδιαφερόμενος	G.G CYSOLAR Holdings LTD		
Α/Α Σχολίου:	2	Ημερομηνία Υποβολής:	15/12/2023
Αρ. Παραγράφου Πρότασης ΔΠΑΣΜ	Έργο 138 - Νέος Υποσταθμός Αυγόρου		
Σχόλιο Ενδιαφερόμενου	<p>Ο υπό αναφορά υποσταθμός αποτελεί πυλώνα του αναβαθμισμένου δακτυλίου που έχει ήδη σχεδιαστεί από τον ΔΣΔΚ και εμπίπτει στην περιοχή με το ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ενδιαφέρον σύνδεσης φωτοβολταϊκών πάρκων. Η εν λόγω περιοχή είναι διάσπαρτη από εγκεκριμένα έργα και έργα με status RTB και ο προγραμματισμός που πάει σε βάθος 8 ετών ΑΠΟΚΛΕΙΕΙ εν τι ουσία του την ενεργοποίηση των Άμεσων ξένων επενδύσεων που είναι και ο πρώτιστος στόχος της εκτελεστικής εξουσίας για γρήγορη πράσινη μετάβαση. Σημειώνεται ότι η εταιρείας μας εκπροσωπώντας ξένο επενδυτικό ταμείο έχει ήδη ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙ παρά τις καθυστερήσεις την τελική επενδυτική απόφαση (FID) και αναμένει την έκδοση των πολεοδομικών αδειών για άμεση έναρξη υλοποίησης των έργων που περιλαμβάνουν και Σύστημα Αποθήκευσης σε πλήρη αρμονία με τις ανάγκες της Κύπρου.</p>		
Πρόταση Ενδιαφερόμενου	<p>Πρόταση της G.F CYSOLAR είναι όπως το προαναφερθέν έργο ενταχθεί ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ στην 2^η κατηγορία κρισιμότητας ώστε να προγραμματιστεί η έναρξη υλοποίησης του 2027 και η ολοκλήρωση το 2028 (το αργότερο) κάτι που θα επιτρέψει τη σύνδεση σειράς έργων που αναμένουν στην ευρύτερη περιοχή. Σημειώνεται πως η ευρύτερη περιοχή αποτελεί στην ουσία ΤΗ ΜΟΝΑΔΙΚΗ χωροταξικά που μπορεί να ικανοποιήσει ανάγκες ΦΒ πάρκων με βάση τις οδηγίες και</p>		

	περιορισμούς που ισχύουν από σειρά Τμημάτων. Ως εκ τούτου θα έπρεπε να είναι προτεραιότητα στους σχεδιασμούς ανάπτυξης. Διόλου τυχαία άλλωστε και η συσσώρευση τόσων έργων στην ευρύτερη περιοχή.
Θέση ΔΣΜΚ	Όλα τα Έργα Επέκτασης περιλαμβάνονται στην Κατηγορία Γ' πράσινου χρώματος (Ευελιξία), όπως ορίζεται στο Παράρτημα 6 του ΔΠΑΣΜ, εκτός εάν σχετίζονται με τη διασφάλιση της ασφάλειας και αξιοπιστίας της λειτουργίας του Ηλεκτρικού Συστήματος ή απαιτείται αντικατάσταση/ αναβάθμιση παλαιωμένου εξοπλισμού. Ο ΔΣΜΚ τονίζει ότι υπάρχει ενδιαφέρον για συνδέσεις Φ/Β συστημάτων Παγκύπρια και όλες οι περιπτώσεις εξετάζονται επί ίσοις όροις.
Πρόταση ΔΣΜΚ	Ο ΔΣΜΚ θα παρακολουθεί την εξέλιξη των έργων και θα ενεργεί υποβοηθητικά όποτε υπάρχει δυνατότητα.

Ενδιαφερόμενος	ΑΗΚ - ΒΡΔ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ		
Α/Α Σχολίου:	3	Ημερομηνία Υποβολής:	18/12/2023
Αρ. Παραγράφου Πρότασης ΔΠΑΣΜ	Σύνολο ΔΠΑΣΜ		
Σχόλιο Ενδιαφερόμενου	<p>1. Έργο 16: Η ολοκλήρωση του Έργου υπόκειται στην ολοκλήρωση του Έργου 122.</p> <p>2. Έργο 17: Για σκοπούς περαιτέρω διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην περιοχή, προτείνεται εγκατάσταση μεγαλύτερης δυναμικότητας Μετασχηματιστών Ισχύος.</p> <p>3. Έργο 24: Το Έργο αυτό αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το έτος 2026. Η καθυστέρηση του Έργου οφείλεται στην αναβολή υλοποίησης των σχετικών εργασιών που περιλήφθηκαν σε Διαγωνισμό ΕΓ του ΙΣΜ που αρχικά υπόκειτο σε προσφυγή προς την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών και ακολούθως ακυρώθηκε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ. Η κατασκευή του Έργου αυτού αναμένεται να διαρκέσει 32 μήνες.</p> <p>4. Έργο 34: Το Έργο αυτό αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το έτος 2025. Η καθυστέρηση του Έργου οφείλεται στην αναβολή υλοποίησης των σχετικών εργασιών που περιλήφθηκαν σε Διαγωνισμό ΕΓ του ΙΣΜ που αρχικά υπόκειτο σε προσφυγή προς την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών και ακολούθως ακυρώθηκε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ. Επιπλέον, η ημερομηνία ενεργοποίησης του Έργου εξαρτάται από την ολοκλήρωση του Έργου 6</p> <p>5. Έργο 53: Το Έργο αυτό αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το έτος 2026 λόγω καθυστέρησης στην εξασφάλιση των αδειοδοτήσεων.</p> <p>6. Έργο 62: Προτείνεται όπως το Έργο μετονομαστεί σε 'Αντικατάσταση Ζυγών Υψηλής και Μέσης Τάσης και Αναβάθμιση Συστήματος Αυτοματισμών 132kV στον Υ/Σ Ιερατική Σχολή'.</p>		

	<p>7. Έργο 68: Το Έργο αυτό αναμένεται να ξεκινήσει το 2024.</p> <p>8. Έργο 86: Το Έργο αυτό αναμένεται να ξεκινήσει το 2026 αφού θα πρέπει να ολοκληρωθεί το Έργο 36 (Σύνδεση Πύλα- Εμπορικό Κέντρο). Ως εκ τούτου χρειάζεται αναθεώρηση ημερομηνιών Έργου (2026-2028).</p> <p>9. Έργο 87: Το Έργο αυτό θα υλοποιηθεί με την εγκατάσταση ΥΚ 800mm² και δυναμικότητας ανάλογης του τρόπου εγκατάστασης του καλωδίου εντός του 2025.</p> <p>10. Έργο 89: Η υλοποίηση του Έργου προγραμματίζεται εντός του 2027 λόγω του απαιτούμενου χρόνου που απαιτείται για εξασφάλιση αδειοδοτήσεων.</p> <p>11. Έργο 107: Το Έργο 107 προτείνεται όπως καταργηθεί και να ενσωματωθούν τα έξοδα για τους Πίνακες ΜΤ στα έργα 91 και 93 αντίστοιχα.</p> <p>12. Έργο 113: Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στον Υ/Σ Πύλα αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός των χρονοδιαγραμμάτων. Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στο πρωτεύον Υ/Σ Πανεπιστήμιο υπόκειται στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του κτιρίου του Υ/Σ από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στους Υ/Σ Εκάτες, Νοσοκομείο, Τερσεφάνου λόγω αυξημένου φόρτου εργασίας αναμένεται να ολοκληρωθούν κατά τα έτη 2029-2030.</p> <p>13. Έργο 115: Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στον Υ/Σ Παπακώστας αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός των χρονοδιαγραμμάτων. Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στον Υ/Σ Εργάτες να ενσωματωθεί στο Έργο 134. Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στον Υ/Σ Κοκκινοτριμιθιά να ενσωματωθεί στο Έργο 111. Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στον Υ/Σ Δασούπολις λόγω αυξημένου φόρτου εργασίας αναμένεται να ολοκληρωθούν κατά τα έτη 2030-2031.</p> <p>14. Έργο 116: Το Έργο αυτό θα πρέπει να ξεκινήσει το 2027 και μετά την ολοκλήρωση των άλλων συνδέσεων ΥΚ στην αστική Λευκωσία (έργα 27 και 29) και να ολοκληρωθεί κατά το έτος 2028. Ως εκ τούτου χρειάζεται αναθεώρηση ημερομηνιών (2027-2028).</p> <p>15. Έργο 121: Κατά το έτος 2024 προγραμματίζεται η αντικατάσταση ενός Μ/Σ.</p>
<p>Πρόταση Ενδιαφερόμενου</p>	<p>1. Έργο 16: Η ολοκλήρωση του Έργου υπόκειται στην ολοκλήρωση του Έργου 122.</p> <p>2. Έργο 17: Για σκοπούς περαιτέρω διείσδυσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην περιοχή, προτείνεται εγκατάσταση μεγαλύτερης δυναμικότητας Μετασχηματιστών Ισχύος.</p> <p>3. Έργο 24: Το Έργο αυτό αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το έτος 2026.</p> <p>4. Έργο 34: Το Έργο αυτό αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το έτος 2025.</p>

	<p>5. Έργο 53: Το Έργο αυτό αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το έτος 2026.</p> <p>6. Έργο 62: Προτείνεται όπως το Έργο μετονομαστεί σε 'Αντικατάσταση Ζυγών Υψηλής και Μέσης Τάσης και Αναβάθμιση Συστήματος Αυτοματισμών 132kV στον Υ/Σ Ιερατική Σχολή'.</p> <p>7. Έργο 68: Χρειάζεται αναθεώρηση ημερομηνιών Έργου (2024-2025).</p> <p>8. Έργο 86: Χρειάζεται αναθεώρηση ημερομηνιών Έργου (2026-2028).</p> <p>9. Έργο 87: Το Έργο αυτό θα υλοποιηθεί με την εγκατάσταση ΥΚ 800mm² και δυναμικότητας ανάλογης του τρόπου εγκατάστασης του καλωδίου εντός του 2025.</p> <p>10. Έργο 89: Το Έργο αυτό αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το 2027.</p> <p>11. Έργο 107: Το Έργο 107 προτείνεται όπως καταργηθεί και να ενσωματωθούν τα έξοδα για τους Πίνακες ΜΤ στα έργα 91 και 93 αντίστοιχα.</p> <p>12. Έργο 113: Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στο πρωτεύον Υ/Σ Πανεπιστήμιο υπόκειται στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του κτιρίου του Υ/Σ από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στους Υ/Σ Εκάτες, Νοσοκομείο, Τερσεφάνου αναμένεται να ολοκληρωθούν κατά τα έτη 2029-2030.</p> <p>13. Έργο 115: Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στον Υ/Σ Εργάτες να ενσωματωθεί στο Έργο 134. Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στον Υ/Σ Κοκκινοτριμιθιά να ενσωματωθεί στο Έργο 111. Η αντικατάσταση Πινάκων ΜΤ στον Υ/Σ Δασούπολις αναμένεται να ολοκληρωθούν κατά τα έτη 2030-2031.</p> <p>14. Έργο 116: Χρειάζεται αναθεώρηση ημερομηνιών υλοποίησης του έργου (2027-2028).</p> <p>15. Έργο 121: Το κόστος αντικατάστασης του ενός Μ/Σ να μεταφερθεί κατά το έτος 2024.</p>
<p>Θέση ΔΣΜΚ</p>	<p>Ο ΙΣΜ, με τα Σημεία (3), (4), (5), (8), (9), (10), (12), (13), (14) και (15) στα σχόλια του, αναφέρει διάφορες καθυστερήσεις που αναμένει ότι θα παρατηρηθούν στην υλοποίηση συγκεκριμένων Έργων Μεταφοράς και ζητά όπως ληφθούν υπόψη στο προτεινόμενο ΔΠΑΣΜ για αναθεώρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης.</p> <p>Σε σχέση με τα Έργα 87 (Σημείο 9) και 89 (Σημείο 10) που αφορούν στην επίλυση των προβλημάτων του Δακτυλίου Υπόγειων Καλωδίων της αστικής Λευκωσίας, ο ΔΣΜΚ καλείται από τη ΡΑΕΚ, με την Απόφαση της Αρ. 446/2023, όπως προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για αυστηρή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης τους όπως αυτά παρουσιάζονται στο εγκεκριμένο ΔΠΑΣΜ 2023-2032 καθώς και στην εγκεκριμένη τροποποίηση αυτού, επομένως ο ΔΣΜΚ δεν συμφωνεί με την οποιαδήποτε διαφοροποίηση στα σχετικά χρονοδιαγράμματα.</p> <p>Περαιτέρω, το Έργο 24 (Σημείο 3) περιλαμβάνεται στα Σημαντικά Έργα Μεταφοράς, τα οποία άπτονται της ασφαλούς λειτουργίας του ΣΜ. Ήδη</p>

	<p>η υλοποίηση του Έργου 24 καθυστερεί κατά 3 έτη λαμβάνοντας υπόψη τη συνολική καθυστέρηση που παρατηρήθηκε κατά την τελευταία τετραετία (βλέπε Παράρτημα 13 στο προτεινόμενο ΔΠΑΣΜ), επομένως ο ΔΣΜΚ δεν συμφωνεί με την οποιαδήποτε διαφοροποίηση του σχετικού χρονοδιαγράμματος.</p> <p>Για τις διαφοροποιήσεις που προτείνει ο ΙΣΜ για τα χρονοδιαγράμματα των Έργων 34 (Σημείο 4), 53 (Σημείο 5), 86 (Σημείο 8), 113 (Σημείο 12), Έργο 115 (Σημείο 13), 116 (Σημείο 14) και 121 (Σημείο 15), καθώς και για την αναφερόμενη επίσπευση για το Έργο 68 (Σημείο 7), ο ΔΣΜΚ θα ζητήσει από τον ΙΣΜ να περιλάβει όλες τις σχετικές λεπτομέρειες στην επικείμενη Έκθεση Προόδου Έργων Μεταφοράς που θα υποβάλει με το πέρας του Β' εξαμήνου του 2023, ώστε να εξεταστεί κατά πόσο θα ληφθούν υπόψη σε επόμενα ΔΠΑΣΜ. Όσον αφορά το Σημείο (8), οι κατασκευαστικές εργασίες για τα Έργα 86 και 36 μπορούν να συντρέχουν μέχρι το στάδιο της τελικής αποξήλωσης της υφιστάμενης εναέριας γραμμής, όπως προγραμματιζόταν στο εγκριμένο ΔΠΑΣΜ 2023-2032 και σε προηγούμενα ΔΠΑΣΜ, με τα οποία ο ΙΣΜ ήταν σύμφωνος.</p> <p>Όσον αφορά το σχόλιο του ΙΣΜ στο Σημείο (11) που αφορά πρόταση για συγχώνευση των εργασιών και των δαπανών του Έργου 107 με τις αντίστοιχες των Έργων 91 και 93, ο ΔΣΜΚ αναφέρει ότι τα σχετικά χρονοδιαγράμματα δεν συμπίπτουν και κάτι τέτοιο θα σημαίνει τον επαναπρογραμματισμό των εργασιών του Έργου 107 με καθυστέρηση 1 ή 2 έτη. Ο ΔΣΜΚ θα ζητήσει από τον ΙΣΜ να διευκρινίσει κατά πόσο η πρόταση του αυτή θα προκαλέσει και την καθυστέρηση των εργασιών του Έργου 107 ή όχι, ώστε να εξεταστεί εάν θα ληφθεί υπόψη κατά την ετοιμασία του επόμενου ΔΠΑΣΜ.</p> <p>Για το σχόλιο του ΙΣΜ στο Σημείο (1) που αφορά το Έργο 16, ο ΔΣΜΚ συμφωνεί.</p> <p>Για το σχόλιο του ΙΣΜ στο Σημείο (6) που αφορά πρόταση για μετονομασία του Έργου 62, ο ΔΣΜΚ συμφωνεί. Η πρόταση αυτή εισηγείται την εναλλαγή της θέσης των δύο εργασιών που αναφέρονται στην ονομασία του Έργου, ώστε η κύρια εργασία να αναφέρεται πρώτη.</p> <p>Για το σχόλιο στο Σημείο (2) που αφορά το Έργο 17, ο ΔΣΜΚ θα εξετάσει την πρόταση του ΙΣΜ στα πλαίσια της ετοιμασίας του επόμενου ΔΠΑΣΜ και ενδεχομένως να διαφοροποιήσει το υπόψη Έργο.</p>
<p>Πρόταση ΔΣΜΚ</p>	<p>Σχόλια ΙΣΜ, Σημείο (1): Έχει διαφοροποιηθεί το λεκτικό για την περιγραφή του Έργου 16 στην Παράγραφο 6.2.4.2.8 του προτεινόμενου ΔΠΑΣΜ.</p> <p>Σχόλια ΙΣΜ, Σημείο (2): Η πρόταση του ΙΣΜ θα εξεταστεί στα πλαίσια της ετοιμασίας του επόμενου ΔΠΑΣΜ.</p> <p>Σχόλια ΙΣΜ, Σημείο (6): Η πρόταση του ΙΣΜ για μετονομασία του Έργου 62 υιοθετείται στο προτεινόμενο ΔΠΑΣΜ.</p> <p>Σχόλια ΙΣΜ, Σημεία (3), (9), (10): Για τα σημαντικά Έργα 24, 87 και 89, ο ΔΣΜΚ δεν αποδέχεται την οποιαδήποτε αλλαγή του χρονοδιαγράμματος, καθότι ο ΙΣΜ πρέπει να τηρήσει αυστηρά τα</p>

	<p>σχετικά χρονοδιαγράμματα υλοποίησης όπως αυτά παρουσιάζονται στο εγκεκριμένο ΔΠΑΣΜ 2023-2032 και στην εγκεκριμένη τροποποίηση του. Ο ΔΣΜΚ θα ζητήσει συστηματική ενημέρωση από τον ΙΣΜ για την εξέλιξη των έργων αυτών και θα ενημερώνει τη ΡΑΕΚ ανάλογα.</p> <p>Για τα υπόλοιπα Σημεία στα σχόλια του ΙΣΜ, θα ζητηθούν λεπτομέρειες από τον ΙΣΜ για τα προαναφερθέντα θέματα, όπως αναφέρεται στη θέση του ΔΣΜΚ πιο πάνω.</p>
--	---

Ενδιαφερόμενος	Gianko1 Solar Ltd & ASP304 Solar Ltd		
Α/Α Σχολίου:	4	Ημερομηνία Υποβολής:	18/12/2023
Αρ. Παραγράφου Πρότασης ΔΠΑΣΜ	Ανακοίνωση για δημόσια Διαβούλευση.		
Σχόλιο Ενδιαφερόμενου	Η διάρκεια της διαβούλευσης είναι ουσιαστικά 5.5 εργάσιμες ημέρες. Για ένα σχέδιο 155 σελίδων και σε μια περίοδο που υπάρχει επιπλέον φόρτος λόγω του τέλους της χρονιάς, ο χρόνος που έχει δοθεί δεν είναι επαρκής για μελέτη του συγγράμματος και υποβολής σχολίων.		
Πρόταση Ενδιαφερόμενου	Να παραταθεί η διάρκεια της διαβούλευσης μέχρι τις 13/01/24.		
Θέση ΔΣΜΚ	Η Δημόσια Διαβούλευση τίθεται από τον ΔΣΜΚ βάσει της διακριτικής του ευχέρειας. Η υπόψη Δημόσια Διαβούλευση διήρκεσε 10 ημέρες και βάσει των προθεσμιών που προνοούνται, δεν υπήρχε η ευχέρεια για μεγαλύτερη διάρκεια. Ο ΔΣΜΚ καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε η διάρκεια της εκάστοτε Δημόσιας Διαβούλευσης να είναι επαρκής.		
Πρόταση ΔΣΜΚ	Καμία.		

Ενδιαφερόμενος	Gianko1 Solar Ltd & ASP304 Solar Ltd		
Α/Α Σχολίου:	5	Ημερομηνία Υποβολής:	18/12/2023
Αρ. Παραγράφου Πρότασης ΔΠΑΣΜ	Παράρτημα 5 "ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΚΑΤΑΧΩΡΗΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΣΜΚ"		
Σχόλιο Ενδιαφερόμενου	1) Έχουν αφαιρεθεί από τον κατάλογο οι αιτήσεις που έχουν γίνει από τον ΔΣΔ για διασύνδεση των Φ/Β πάρκων των εταιρειών μας. Συγκεκριμένα στον κατάλογο που ήταν αναρτημένος στην σελίδα του ΔΣΜΚ στις 5/1/23 (επισυνάπτεται). Οι αιτήσεις είχαν υποβληθεί στον ΔΣΔ τον 7/2022 ενώ από τον ΔΣΔ στον ΔΣΜ 24/11/22. Έπρεπε να είναι στον κατάλογο μετά τον αριθμό 6. Αντίθετα δημιουργήθηκε ένας νέος κατάλογος ξεχωριστός για τα αιτήματα του ΔΣΔ, όπου δεν αναγράφεται η πρόοδος.		

	<p>2) Παρατηρούνται ότι έργα που έχουν υποβληθεί μετά τα δικά μας, βλέπε έργα 9,10 και 11 στον νέο κατάλογο έχουν προχωρήσει περισσότερο.</p> <p>3) Τέλος Οκτωβρίου 2023 που είχαμε ξαναελέγξει τον κατάλογο υπήρχαν και τα έργα μας πάνω.</p>
Πρόταση Ενδιαφερόμενου	<p>1) Να μπουν όλα τα έργα στον ίδιο κατάλογο (όπως ήταν στον προηγούμενο κατάλογο) για σκοπούς παρακολούθησης της προόδου και διαφάνειας. Σπάζοντας το σε διάφορους καταλόγους δεν μπορεί να γίνεται εύκολα σύγκριση.</p> <p>2) Οι αιτήσεις πρέπει να τυγχάνουν διαχείρισης βάση της σειράς που έχουν κατατεθεί.</p>
Θέση ΔΣΜΚ	<p>Η επίσημη ημερομηνία παραλαβής της Αίτησης Σύνδεσης καθορίζει και την προτεραιότητα διαχείρισης της.</p> <p>Σε αυτή την περίπτωση, η συγκεκριμένη αίτηση έχει συμπεριληφθεί σε ομάδα αιτήσεων και το αίτημα προς τον ΔΣΜΚ διαβιβάστηκε μέσω του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ).</p> <p>Όλα τα Αιτήματα που υποβλήθηκαν από τον ΔΣΔ για κατασκευή νέων Υποσταθμών Μεταφοράς ή αναβάθμιση υφιστάμενων Υποσταθμών Μεταφοράς για σύνδεση νέων εγκαταστάσεων Παραγωγής ΑΠΕ, έχουν περιληφθεί ξεχωριστά στον «Κατάλογο Αιτημάτων Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ)», ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του ΔΣΜΚ.</p> <p>Οι Αιτητές προς τον ΔΣΔ, οι αιτήσεις των οποίων έχουν συμπεριληφθεί σε ομαδικές αιτήσεις του ΔΣΔ προς τον ΔΣΜΚ, θα πρέπει να αποστένονται στον ΔΣΔ για οποιαδήποτε πληροφορία σχετική με την Αίτηση τους καθώς και για την προτεραιότητα της.</p>
Πρόταση ΔΣΜΚ	<p>Ο ΔΣΜΚ έχει εισηγηθεί στον ΔΣΔ να αναρτήσει ανάλογους καταλόγους των ομαδικών αιτήσεων με τους αριθμούς των επιμέρους αιτήσεων ώστε να υπάρχει άμεση και διάφανη ενημέρωση των Αιτητών.</p>

Ενδιαφερόμενος	Gianko1 Solar Ltd & ASP304 Solar Ltd		
Α/Α Σχολίου:	6	Ημερομηνία Υποβολής:	18/12/2023
Αρ. Παραγράφου Πρότασης ΔΠΑΣΜ	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 - ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΩΝ ΔΠΑΣΜ 2023-2032		
Σχόλιο Ενδιαφερόμενου	<p>1) Η έναρξη εργασιών στο έργο 135, αναβάθμιση του Πισσουρίου τοποθετήθηκε στο 2028.</p> <p>Φαίνεται ότι η ο χρονικός προγραμματισμός με βάση την προτεραιοποίηση των έργων δεν είναι σωστός.</p> <p>Το έργο 135 έχει ανατεθεί στην περιφέρεια Πάφου η οποία έχει μόνο τα εξής έργα να υλοποιήσει:</p>		

	<p>α) Το έργο 71 έναρξη 2023 αποπεράτωση 2024 (ΟΑ3Β πορτοκαλί) β) Το έργο 82 έναρξη 2022 αποπεράτωση 2026 (ΟΑ2Β πορτοκαλί) γ) Το έργο 96 έναρξη 2027 αποπεράτωση 2027 (ΟΑ2Γ Πράσινο) δ) Το έργο 106 έναρξη το 2028 αποπεράτωση το 2029 (ΟΑ1Γ Πράσινο) ε) Το έργο 135 έναρξη 2028 αποπεράτωση το 2028 (ΟΑ2Β Πορτοκαλί) στ) το έργο 136 έναρξη 2027 κιτρινο αποπεράτωση το 2027 (ΟΑ2Β Πορτοκαλί) ζ) Το έργο 148 έναρξη 2024 κόκκινο αποπεράτωση το 2024 (ΟΣ1Α Κόκκινο)</p> <p>Οι χρωματικές διακρίσεις δείχνουν την κατηγοριοποίηση ανα ομάδες και κρισιμότητα υλοποίησης με τα έργα στην κόκκινη χρωματική διακριση να αφορούν έργα με μεγάλη κρισιμότητα, τα πορτοκαλί με όχι τόσο μεγάλη, και τα πράσινα με την λιγότερη κρισιμότητα, όπως έχουν χαρακτηριστεί από τον ΔΣΜΚ.</p> <p>Παρατηρούμε Α) ότι τα έργα δεν έχουν προγραμματιστεί με βάση την κρισιμότητα και την σειρά αιτήματος και Β) τα χρονοδιαγράμματα έναρξης και υλοποίησης είναι πολύ απομακρισμένα. (βλέπε πρόταση σημείο 1 πιο κάτω)</p> <p>2) Σε γενικές γραμμές φαίνεται ότι υπάρχει ανεπάρκεια ή/και καθυστέρηση από πλευράς του ΔΣΜΚ να ανταποκριθεί στις ανάγκες σύνδεσης με το δίκτυο. Η προώθηση των έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι προτεραιότητα για την πολιτεία και θα έπρεπε να αντανακλάται και στον προγραμματισμό του Διαχειριστή. Αντίθετα βλέπουμε μια αδικαιολόγητη παράταση και καθυστέρηση στα έργα αυτά. Συγκεκριμένα για τα έργα μας τα οποία είναι ωριμα και έχουν όλες τις άδειες εδώ και χρόνια, βάση του συγκεκριμένου προγράμματος αναμένουμε να εκκινήσουν οι εργασίες αναβάθμισης του υποσταθμού το 2028! (βλέπε πρόταση σημείο 2). Η ίδια αντιμετώπιση δεν υφίσταται σε άλλες αιτήσεις για σύνδεση με το δίκτυο στις οποίες σε καμία περίπτωση δεν παρατηρείται καθυστέρηση τόσων χρόνων! (βλέπε πρόταση σημείο 2 πιο κάτω).</p>
<p>Πρόταση Ενδιαφερόμενου</p>	<p>1) Με βάση την κρισιμότητα υλοποίησης των έργων και της ημερομηνίας υποβολής αίτηματος για σύνδεση τα έργα πρέπει να προγραμματιστούν με την εξής σειρά:</p> <p>(α) έργο-71, (β) έργο -82, (ζ) έργο -148 (Τα α και β έχουν ήδη εκκινήσει λογικά και είναι πορτοκαλί, ενώ το ζ είναι κόκκινο και πρέπει να εκκινήσει άμεσα)</p> <p>μετά πρέπει να μπει το έργο (ε) - 135 καθώς τα εναπομείναντα έργα αν εξαιρέσουμε τα πιο πάνω είναι κατηγορίας πράσινο και πορτοκαλί και το έργο 135 είναι το πρώτο από τα πορτοκαλί που έχει υποβληθεί αίτηση για σύνδεση.</p> <p>Δηλαδή η προτεραιοποίηση μετά τα πιο πάνω πρέπει να είναι το έργο 135, μετά το έργο 136, μετά το έργο 96 και μετά το έργο 106 (τα δύο τελευταία είναι πράσινα)</p>

	<p>Επομένως το έργο 135 πρέπει να εκκινήσει μετά την αποπεράτωση του έργου 71 και 148. Δηλαδή το 2024, καθώς το 2024 τελειώνουν δύο έργα από τα τρία που υλοποιούνται ταυτόχρονα. Γιατί δεν ξεκινά το επόμενο στην σειρά; Δεν δικαιολογείται η καθυστέρηση του μέχρι το 2028.</p> <p>2) α) Αντιλαμβανόμαστε την αναγκαιότητα υλοποίησης έργων στο δίκτυο τα οποία πρέπει να τους δοθεί προτεραιότητα για την ασφάλεια και σταθερότητα του δικτύου. Αυτά τα έργα πρέπει να γίνονται έτσι και αλλιώς και όχι εις βάρος των υπόλοιπων έργων και ειδικότερα των έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Πρέπει να σταματήσει να είναι η δικαιολογία για την καθυστέρηση υλοποίησης έργων ΑΠΕ. Είναι αδιανόητο να πληρώνουμε ρύπους εκατομμυρίων ευρώ αλλά να μην προτεραιοποιούμε τις εργασίες για σύνδεση των ώριμων έργων φωτοβολταϊκών πάρκων και να τα σπρώχνουμε χρόνια μετά. Εάν δεν υπάρχει το αναγκαίο προσωπικό τότε θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη η πρόσληψη υπηρεσιών από ιδιώτες ή η πρόσληψη προσωπικού. Αυτά τα χρήματα θα μπορούσαν να υπερκαλυφθούν από την μείωση του κόστους των ρύπων.</p> <p>β) Θα πρέπει να οριστούν προθεσμίες σύνδεσης των αιτητων με το δίκτυο οι οποίες θα λαμβάνονται υπόψη και κατά τον προγραμματισμό ανάπτυξης του συστήματος μεταφοράς ούτως ώστε να γνωρίζει ο αιτητής τον μέγιστο χρόνο σύνδεσης του στο δίκτυο.</p>
<p>Θέση ΔΣΜΚ</p>	<p>Σχετικά με το Σχόλιο 1) του Ενδιαφερόμενου: Όλα τα Έργα Επέκτασης περιλαμβάνονται στην Κατηγορία Γ' πράσινου χρώματος (Ευελιξία), όπως ορίζεται στο Παράρτημα 6 του ΔΠΑΣΜ, εκτός εάν σχετίζονται με τη διασφάλιση της ασφάλειας και αξιοπιστίας της λειτουργίας του Ηλεκτρικού Συστήματος ή απαιτείται αντικατάσταση/ αναβάθμιση παλαιωμένου εξοπλισμού.</p> <p>Διευκρινίζεται ότι η ημερομηνία της Αίτησης δεν σχετίζεται άμεσα με την κατηγοριοποίηση των Έργων. Περαιτέρω, ο προγραμματισμός των χρονοδιαγραμμάτων για την υλοποίηση των Έργων Μεταφοράς είναι περίπλοκη διαδικασία και λαμβάνει υπόψη σωρεία παραγόντων, για παράδειγμα το χρόνο που απαιτείται για τις αδειοδοτήσεις, την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών, την επίδραση της κατασκευής ενός Έργου στη λειτουργία του Ηλεκτρικού Συστήματος, τη διαθεσιμότητα ανθρωπίνων πόρων του ΙΣΜ, την έλλειψη πρώτων υλών στη βιομηχανία εξοπλισμού που παρατηρείται σήμερα, την αλληλοεπίδραση και συνέργειες δύο ή περισσότερων Έργων Μεταφοράς, τη σειρά κατά την οποία πρέπει συγκεκριμένα Έργα να ολοκληρωθούν πριν από άλλα, κλπ. Στις πλείστες των περιπτώσεων, οι πιο πάνω παράμετροι εξαρτώνται από τρίτους παράγοντες. Περαιτέρω, πριν την ένταξη συγκεκριμένων Έργων στο ΔΠΑΣΜ, υπάρχουν περιπτώσεις Αιτήσεων Σύνδεσης όπου, για να εξευρεθεί λύση για την υλοποίηση των απαραίτητων Έργων Μεταφοράς, απαιτείται σειρά μελετών, οι οποίες ενδέχεται να απαιτούν χρονοβόρες διαδικασίες.</p> <p>Σχετικά με το Σχόλιο 2) του Ενδιαφερόμενου: Ο ΔΣΜΚ εκπονεί το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς (ΔΠΑΣΜ) και τα περιλαμβανόμενα Έργα Μεταφοράς υλοποιούνται από τον Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς (ΙΣΜ) που είναι Βασική Ρυθμιζόμενη</p>

	<p>Δραστηριότητα της ΑΗΚ. Με την ένταξη του εκάστοτε Έργου στο ΔΠΑΣΜ, ο ΙΣΜ δύναται να ξεκινήσει τις σχετικές μελέτες και τις διαδικασίες αδειοδότησης.</p> <p>Αναφορικά με το σχόλιο του Ενδιαφερόμενου περί «ανεπάρκειας ή/και καθυστέρησης από πλευράς του ΔΣΜΚ να ανταποκριθεί στις ανάγκες σύνδεσης με το δίκτυο», όντως υπάρχει σοβαρό πρόβλημα υποστελέχωσης που επηρεάζει αρνητικά την ικανότητα του ΔΣΜΚ να εκτελεί τα καθήκοντά του. Περαιτέρω, η ικανότητα του ΔΣΜΚ να ανταποκρίνεται στις αρμοδιότητες του είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ικανότητα του ΙΣΜ να ανταποκρίνεται στις δικές του, του οποίου η στελέχωση είναι επίσης προβληματική. Τα προβλήματα αυτά είναι διαχρονικά και αφορούν τόσο τον ΔΣΜΚ όσο και τον ΙΣΜ, όπως διαπιστώνεται και στην πρόσφατη Απόφαση της ΡΑΕΚ Αρ. 446/2023. Όσον αφορά στον ΔΣΜΚ, προχωρούν οι διαδικασίες στελέχωσης.</p> <p>Ο απαιτούμενος χρόνος για την εξασφάλιση των αδειοδοτήσεων και για την ολοκλήρωση των εργασιών των Έργων Μεταφοράς ενδέχεται να διαφοροποιηθεί ανάλογα με τις περιστάσεις και τις επικρατούσες συνθήκες στο Ηλεκτρικό Δίκτυο. Τα προγραμματιζόμενα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης των Έργων του ΔΠΑΣΜ αναθεωρούνται σε ετήσια βάση αναλόγως των περιστάσεων και λαμβάνοντας υπόψη τα υπάρχοντα δεδομένα και τις οποιεσδήποτε πιθανές εξελίξεις, με βασικό γνώμονα τις ανάγκες του Ηλεκτρικού Συστήματος ως προς την ασφάλεια και αξιοπιστία της λειτουργίας του. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, το χρονοδιάγραμμα ενδέχεται να επισπευσθεί ή να καθυστερήσει ανάλογα.</p> <p>Η υλοποίηση των Έργων εξαρτάται και από άλλους φορείς πέραν του ΔΣΜΚ και του ΙΣΜ που είναι Βασική Ρυθμιζόμενη Δραστηριότητά της ΑΗΚ. Κατά συνέπεια ο ΔΣΜΚ δεν μπορεί να δεσμευτεί για το έτος ολοκλήρωσης των Έργων του ΔΠΑΣΜ.</p>
<p>Πρόταση ΔΣΜΚ</p>	<p>Ο ΔΣΜΚ θα παρακολουθεί την εξέλιξη των έργων και θα ενεργεί υποβοηθητικά όποτε υπάρχει δυνατότητα.</p>